

Faculty of Education Members' Perceptions on Constructivist Teacher

Rafet GÜNAY¹

ABSTRACT. This study was carried out to explore the perceptions that academicians working at faculties of education in Turkey have regarding 'constructivist teacher'. The participants of this phenomenological study included 323 academicians at 71 Faculties of Education in the spring of the 2013-2014 academic year. In the study, purposive sampling method was used among the sampling methods. Academicians completed the sentence "Constructivist teacher is like ... because ..." and the data gathered is analyzed with qualitative method. The results indicated that academicians produced 94 different metaphors regarding the constructivist teacher. These metaphors are categorized into 14 conceptual categories with regard to their common features. The metaphors indicated by all academicians and mostly-indicated ones are the following: Guide, master, maestro, director, architect, artist and democratic leader.

Keywords: *Constructivist Teacher, Metaphor, Faculty Members, Faculty of Education, Phenomenological Design.*

SUMMARY

Purpose and significance: The aim of this study is to define how academicians in faculties of education conceptualize "Constructivist Teacher" through metaphorical images. It has been thought that defining instructors' metaphorical images about related courses' effectiveness and efficiency will make a major contribution to solve the problems about constructivist approach and develop it.

Methods: In this study, phenomenology, a qualitative research method, was used and the phenomenon of this study was accepted as the concept, *Constructivist Teacher*. In the study, purposive sampling method was used among the sampling methods. For this reason, a web site link which belongs to a form that had sections including age, gender, specialty, experience, title, educational background and the expression, "A constructivist teacher is like a/an ..., because ..." was sent to academicians' mail addresses. A metaphor form developed by the researchers was sent to the academicians via the internet (docs.google.com) and the data were saved in the internet in a way that can only be seen by the researchers. In the study, content analysis technique was used.

Results: Among all 94 metaphorical images, 54 of them were indicated by only one academician, 12 of them were indicated by only two academicians. The metaphors indicated by all academicians and mostly-indicated ones are the following: Guide, master, maestro, director, architect, artist and democratic leader. In this part, 14 conceptual categories related to *Constructivist Teacher* were developed. These categories are: (i) Teacher who directs student in all aspects, (ii) Teacher that only applies the rules / Teacher that only performs, (iii) Nondiscriminatory teacher that cares about diversities and values, (iv) Teacher that supports the interaction among students, (v) Teacher that guides learning, (vi) Teacher that applies cognitive steps such as analysis, synthesis, (vii) Teacher that designs instructional process, (viii) Teacher that transfers knowledge/disciplines, (ix) Teacher that supports meaningful learning and creative thinking, (x) Teacher that creates discussion environments, (xi) Teacher that gives students chances to participate, (xii) Teacher that lead to researching, (xiii) Teacher that creates original products, (xiv) Teacher that doesn't give information directly.

Discussion and Conclusions: When the findings were evaluated in general by examining the metaphorical images of academicians, it can be said that academicians had a positive attitude towards constructivist teacher. Moreover, when the metaphors of academicians were examined, it was seen that academicians thought constructivist teachers guide and manages the educational process, help students to learn meta-cognition, provide equal opportunities and help students to learn better in learning environment. While training teachers, it is expected that they have the competency to be a constructivist teacher. At that point, it can be suggested that negative metaphors of academicians in faculties of education should be modified. Thus, this might make a contribution to teacher education programs.

¹ Rafet GÜNAY, a Ph.D student at Curriculum and Instruction Department at Yildiz Technical University, İstanbul, Turkey. Email: gunay.rafet@gmail.com

Eğitim Fakültesinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Yapılandırmacı Öğretmen Algıları

Rafet GÜNAY¹

ÖZ. Bu araştırma, Eğitim Fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının ‘yapılandırmacı öğretmene’ ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmış ve çalışmanın olgusu da Yapılandırmacı Öğretmen kavramı olarak kabul edilmiştir. Araştırma 71 Eğitim Fakültesi’nden 323 öğretim elemanının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Akademisyenlerin “Yapılandırmacı öğretmen bir ... benzer, çünkü ...” ifadesini tamamlamalarıyla elde edilen metaforlardan ham veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler nitel (içerik analizi) çözümleme tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğretim elemanları yapılandırmacı öğretmen kavramına ilişkin 94 adet geçerli metafor üretmiştir. Bütün öğretim elemanları tarafından ortak olarak ifade edilen ve en çok kullanılan metaforlar; rehber, usta, orkestra şefi, yönetmen, mimar imgelemeleridir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından on dört farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Yapılandırmacı Öğretmen, Metafor, Öğretim Elemanları, Eğitim Fakültesi, Fenomenolojik Desen.*

GİRİŞ

Yaşanılan çağın gerekleri, teknolojik gelişmeler, bilginin statikten dinamiğe dönüşümü ve hemen tüketilmesi eğitimde yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesine sebep olmuştur. Bu yaklaşım kısaca öğrenmeyi öğrenme olarak tanımlanabilir. Eğitimde kullanılmaya başlanan bu yeni yaklaşımla ve programlarla birlikte öğretmenden beklenen görevler de yeniden tanımlanmaya çalışılmıştır. Yapılandırmacı öğrenmeyi temel alan bir eğitim programının başarılı olabilmesi için, programı uygulayan öğretmenlerden birtakım nitelikler beklenmektedir. Buna göre, yapılandırmacı bir öğretmen gelişime ayak uyduran, modern, öğrencilerin görüşlerine saygı duyan, problem çözmeye teşvik eden, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alıp bu doğrultuda yöntem teknikler kullanan ve öğrenme yaşantıları sağlayan, öğrencilerin aktif katılımları için teşvik edici ve öğrenenlerle birlikte öğrenen birisi olmalıdır (Lemke, 2014; McComas, 2014).

Öğretim sürecinde rehberlik yapan öğretmen, öğrencilerin üzerinde düşünebilecekleri zenginleştirilmiş öğrenme ortamları sağlamalıdır. Bilgiyi keşfetmeye imkân verebilecek sorular sorarak onları teşvik etmeli ve kazandıkları somut yaşantılar üzerinde düşündürmelidir (Cleaver ve Ballantyne, 2014). Dikkat çekme, isteklendirme, hedeften haberdar etme ve dönüt sağlama konularında destekte bulunmalıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde birlikte rol alıp öğrenme yoluna gidilmelidir. Gruplar halinde işbirliği sağlanarak öğrenmenin sürdürülebilmesinde öğrencileri yönlendirmelidir (Cobb ve Steffe, 2011).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmeyi değil de öğrenmeyi; bilgiyi almayı değil de bulmayı tasarlayan bir süreci yöneten yapılandırmacı öğretmen, bilginin öznelliğinde aktif katılımları daha çok desteklemelidir (Orlich ve diğerleri, 2012). Bilgiyi aktarmak yerine öğrencilerin kendi bilgi dünyalarını oluşturabilmelerine imkân sunmaları ve öğrencilerin kendi öğrenmelerinde sorumluluk sahibi olmalarına rehberlik etmelidir. Demirel (2008: 22) yapılandırmacı öğretmeni; açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan, uygun öğrenme yaşantıları sağlayan ve öğrenenle birlikte öğrenen kişi” şeklinde tanımlarken; Fer ve Cırık (2007: 48) ise öğretmeni, “yapılandırmacılığı içselleştirme ve öğrenme ortamlarını buna göre düzenleyebilme” rollerine sahip olduğu şeklinde tanımlamıştır. Görüldüğü üzere öğretmene bu süreçte çokça görevler düşmektedir.

Bu çalışmada, yapılandırmacı öğretmen kavramı, öğretim elemanlarının metaforik imgeleri vasıtasıyla incelendiğinden metafor kavramından kısaca bahsetmek gerekmektedir. Türk Dil Kurumuna göre (2014) metafor: “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” şeklinde tanımlanmıştır. Metaforun Türkçede kelime anlamı, mecaz olarak ifade edilmektedir. Türk Dil Kurumuna göre (2014) öğretmen kavramı ise; “mesleği bilgi öğretmen

¹ Rafet GÜNAY, Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, İstanbul, Türkiye. Email: gunay.rafet@gmail.com

olan kimse, muallim, muallime” olarak tarif edilmiştir. Saban, Koçbeker-Eid ve Saban (2006)’a göre metafor, yüksek düzeyde soyut ve karmaşık bir olgunun anlaşılmasında ve açıklanmasında işe koşulan güçlü bir zihinsel model olarak tarif edilmektedir. Quale’ye (2002) göre:

“Metafor, tasviri bir analogidir; bu analogi çok iyi bilmediğimiz A olgusunun açıklanması amacıyla, A olgusu ile çok iyi anladığımızı düşündüğümüz B olgusu arasında belli ‘ilişki örüntüleri’ tespit edilerek oluşturulur. ‘Mevcut bilinirlik’ özelliği önemlidir, zira metafor asimetrik. Dolayısıyla bu analogide, B olgusuna ait bazı özellikler A olgusunun çok iyi anlaşılmasını bazı özelliklerinin açıklanması için kullanılır.” (s.447)

Lakoff ve Johnson (2005)’a göre metafor bir keşfetme sürecidir. Bu süreçte kelimenin tek başına taşıyamayacağı bir anlam boyutu keşfedilmektedir. Devamında hem kelimenin hem de kastedilen anlam genişlemektedir. Görüldüğü üzere metaforlar bir duruma karşı bakış açımızı ve bunun sebeplerini ortaya çıkarmaktadır. Ulusal ve uluslar arası eğitim alanyazınında bazı kavramlara ilişkin metafor çalışmaları bulunmakta ve son yıllarda daha da artmaktadır. Çalışılan konu başlıklarından bazıları şunlardır: “öğrenme” (Alger, 2009; Elmholdt, 2003; Saban, Koçbeker-Eid ve Saban, 2014; Uiba, Kikas ve Tropp, 2011), “öğretmen” (Çulha-Özbaş, 2012; Saban, 2004; Saban, Koçbeker-Eid ve Saban, 2007), “öğrenci” (Saban, 2010), “okul müdürü” (Yalçın ve Erginer, 2012), “okul” (Boydak-Özan ve Demir, 2011; Hadar, 2009; Özdemir ve Akkaya, 2013), “müfettiş” (Töremen ve Döş, 2009), “eğitim programı” (Gültekin, 2013), “bilgi” (Saban, 2008) ve “internet” (Şahin ve Baturay, 2013). Yapılan çalışmalara bakıldığında hiçbirisinin yapılandırmacı öğretmen kavramı ile ilgili olmadığı görülmektedir. Ayrıca öğretmen kavramı üzerine yapılan çalışmaların da hiçbirisinde, öğretim elemanları üzerinden veri toplanmamıştır. Bu yönüyle alanyazında ilk olma özelliği taşıyan eldeki çalışma alanyazına önemli bir katkı getirme çabası taşımaktadır. Bu çalışmanın odak noktası, yapılandırmacı öğretmen ve öğretim elemanları için ifade ettiği anlam hakkındadır. Bu açıdan, yapılandırmacı öğretmenin nasıl olması gerektiğine dair görüşlerin neler olduğunu irdelemek önemli görünmektedir. Alanyazındaki çalışmalara eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve ilişkili oldukları derslerin etkililiği ve verimlilikleriyle ilgili olarak metaforik imgeleri kullanmaları, bu konu alanı ile ilgili problemlerin çözümüne ve gelişimin gerçekleşmesine önemli katkılar sağlayabilir. Yani, öğretim elemanlarının formal ve informal gözlemlerle yettirdikleri öğretmen adayları üzerinden ve edindikleri tecrübelerden yapılandırmacı öğretmen hakkında geliştirdikleri tutumlar ortaya çıkmış olacaktır. Bu durumu irdelemek araştırmacılar açısından büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple, eldeki araştırmanın alanyazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının *Yapılandırmacı Öğretmen’e* ilişkin düşüncelerini metaforik imgeler yardımıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını saptamaktır. Çalışmada genel amaç çerçevesinde şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının Yapılandırmacı Öğretmene ilişkin sahip oldukları metaforik imgeler nelerdir?
2. Bu metaforik imgeler ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmıştır?

YÖNTEM

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış ve çalışmanın olgusu da *Yapılandırmacı Öğretmen* kavramı olarak kabul edilmiştir. Fenomenoloji, bireylerin belli bir konuya ilişkin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine öğrenmek amacıyla kullanılır. Bireylerin öznel deneyimleriyle oluşturduğu bilinç dünyasına erişmek için derinlemesine bilgi toplanır. Fenomenoloji, bireylerin olgu ve olaylara ilişkin tecrübelerini nasıl anlamlandırdıklarını ve bu anlamları başkalarıyla nasıl paylaştıklarını anlamaya çalışan bir desendir (Merriam, 2013; Patton, 2002).

Katılımcılar

Çalışma kapsamında örneklem yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bazı öğretim elemanlarının mail adreslerinin değişebileceği veya mail adreslerine ulaşamaması varsayımıyla amaçlı örnekleme seçilmiştir. Elde edilen verilerin toplanabilmesi için, 2013-2014 bahar

döneminde Türkiye’de tüm Eğitim Fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarına e-posta aracılığıyla araştırma hakkında bilgi veren bir e-posta gönderilmiştir. Araştırmaya Türkiye’deki 71 Eğitim Fakültesi’nde görev yapan 323 öğretim elemanı gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının 152’si (%47) erkek, 171’i (%53) ise kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcılar yaş kategorisi açısından incelendiğinde, 12’si (%4) 20-25 yaş arası, 69’u (%21) 25-30 yaş arası, 52’si (%16) 30-35 yaş arası, 57’si (%18) 35-40 yaş arası, 52’si (%16) 40-45 yaş arası, 33’ü (%10) 45-50 yaş arası, 30’u (%9) 50-55 yaş arası ve 18’i (%6) ise 56 yaş üstüdür. Bu bilgilerin dışında, katılımcıların diğer demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya daha çok 0-5 yıl arası çalışan öğretim elemanları katılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılanların, 84’ü (%26) Araştırma Görevlisi, 39’u (%13) Öğretim Görevlisi, 12’si (%4) Doktor, 106’sı (%33) Yardımcı Doçent, 55’i (%17) Doçent ve 27’si (%8) Profesör Doktor unvanlıdır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri

	f	%
Görev Süresi (yıl)		
0-5 arası	75	23
6-10 arası	50	15
11-15 arası	62	19
16-20 arası	52	16
21-25 arası	33	10
26-30 arası	27	8
31-35 arası	12	4
36 ve üstü	12	4
Unvan		
Araştırma Görevlisi	84	26
Öğretim Görevlisi	39	13
Doktor Arş. Gör.	12	4
Yardımcı Doçent	106	33
Doçent Doktor	55	17
Profesör Doktor	27	8
Mezuniyet durumu		
Yüksek okul	3	1
Ön lisans	2	1
Lisans	20	6
Yüksek lisans	75	23
Doktora	223	69
Bölüm		
Eğitim Bilimleri	108	33,4
Yabancı Diller Eğitimi	45	13,9
İlköğretim	56	17,3
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	23	7,1
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi	36	11,1
Ortaöğretim Sosyal Alanlar	18	5,5
Özel eğitim	6	1,8
Türkçe Eğitimi	9	2,8
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	7	2,2
Güzel Sanatlar Eğitimi	13	4,0
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi	2	0,6
Toplam	323	100,0

Araştırmaya katılanların büyük bir bölümü (% 69) doktora mezunu öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Bölüm açısından bakıldığında araştırmaya en çok Eğitim Bilimleri bölümünden öğretim elemanı (%33,4) katılmıştır. Bunu İlköğretim (%17,3) ve Yabancı Diller Eğitimi (%13,9) bölümleri takip etmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının *Yapılandırmacı Öğretmen* kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Yapılandırmacı Öğretmen bir ... benzer, çünkü ...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç için öğretim elemanlarına internet üzerinden içinde cinsiyet, yaş, branş, çalışma süresi, unvan, mezuniyet durumu ve “Yapılandırmacı

Öğretmen bir ... benzer, çünkü ...” gibi ifadelerin yazılı olduğu bir form linki mail adreslerine gönderilmiştir. Onlardan bu ifadeyi kullanarak ve sadece bir metafor kavramı kullanarak düşüncelerini paylaşmaları istenmiştir. Bu çalışmada “çünkü” kavramına da yer verilerek öğretim elemanlarının kendi metaforları için bir “sebebe” belirtmeleri istenmiştir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarına araştırmacı tarafından geliştirilen bir metafor formu internet ortamında (docs.google.com) gönderilmiş ve bilgiler internet ortamında sadece araştırmacı görebilecek şekilde saklanmıştır. Öğretim elemanlarının e-posta adreslerine, kendi üniversite web sitelerinde herkesle paylaşılan mail adreslerinden ulaşılmıştır. Ayrıca, metafor formunun hazırlanmasında 5 alan uzmanı, 2 ölçme ve değerlendirme uzmanının görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzmanların görüşleri değerlendirilmiş ve “Güvenilirlik= ((Görüş Birliği)/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı))x 100” formülü kullanılarak % 100 düzeyinde anlaşma (güvenirlik) sağlandığı belirlenmiştir (Miles ve Huberman, 1994).

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, metin içeriği toplama ve analiz etme yöntemidir (Neuman, 2008). İçerik analizi süreci, (i) Verilerin kodlanması, (ii) Kategori oluşturma, (iii) Verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi, (iv) Bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi, aşağıdaki beş aşamada gerçekleştirilmiştir:

1) Kodlama

Birinci araştırmacı tarafından metaforlar alfabetik sıraya göre dizilerek öğretim elemanlarının verdiği cevaplarda metaforlar kodlanmıştır. Metaforlar tercih edilme gerekçelerine göre tasnif edilmiş ve belli metaforu en iyi temsil ettiği düşünülen bir katılımcı görüşü örnek metafor olarak seçilmiştir.

Her katılımcının verdiği cevaplar için veri formlarının içeriğinde, katılımcılara bir kod numarası verilmiş ve veriler yaş, bölüm, görev süresi, unvan, mezuniyet durumu, “Yapılandırıcı Öğretmen bir?....., Çünkü?.....” başlıkları altında toplanmıştır. Bu sorulara ilişkin kodlama işlemi örneği Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Kodlanması

Kod No	Cinsiyet	Yaş	Bölüm	Görev Süresi	Unvan	Mezuniyet Durumu	Yapılandırıcı Öğretmen bir?....., benzer	Çünkü?..
234	K	41-45 arası	Eğitim Bilimleri Bölümü	11-15 arası	Doç. Dr.	Doktora	Sanatkâr	Elindeki malzemeye şekil verir.

2) İkinci kez kodlama ve derleme

Ham veriler diğer araştırmacı tarafından ikinci kez kontrol edilerek her metafor cinsiyet, yaş, branş, çalışma süresi, unvan, mezuniyet durumuna göre derlenmiştir. Tüm metaforlar katılımcılar tarafından geliştirilmiş olup, Bu derlenen liste, iki temel amaca göre derlenmiştir: (i) metaforların belirli bir kategori altında toplanacak şekilde kullanılması ve (ii) bu araştırmanın veri analiz sürecini ve yorumlarını geçerli hale getirmek. Ayrıca, söz konusu metafor ve açıklamaların sonuna parantez içinde kodu ve cinsiyeti konulmuştur. Örneğin; (151, E, Y) şeklinde kodlanmıştır. Kodlamada “E” ve “K” harfleri öğretim elemanlarının cinsiyetlerini belirtmek için kullanılmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarının unvanları da kodlamaya dâhil edilmiştir. Bu kodlamada; “A” Araştırma Görevlisini, “Ö” Öğretim Görevlisini, “D” Doktoru, “YD” Yardımcı Doçenti, “DD” Doçent Doktoru ve “PD” ise Profesör Doktoru ifade etmektedir.

3) Kategori geliştirme

Bu aşamada, elde edilen metaforlardan yola çıkarak, bu metaforlar öğretmen özelliklerine ilişkin sahip oldukları ortak özellikleri bakımından 14 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Metaforlar alfabetik sıralamaya konulmuş ve öğretim elemanları tarafından üretilen metafor kavramları ortak özellikleri bakımından irdelenmiştir. Öğretmen özellikleri ve rolleri bakımından incelenen metaforlar belli bir kodla kodlanmıştır (örneğin; *tartıştıran, öğrenci ihtiyaçlarını dikkate alan, bilginin kaynağı*). Daha sonra öğretmen rolleri bakımından ifade edilerek kavramsal kategorilere dönüştürülmüştür (Bu kategoriler örneğin; *Farklılıklara ve değerlere dikkat eden adil öğretmen, Öğrenenler arasındaki etkileşimi destekleyen öğretmen*). Son olarak tüm kategorilerin altına metaforlar ve açıklamaları yerleştirilerek kategori geliştirmeye son verilmiştir.

4) Geçerlik ve güvenilirliği sağlama

Nitel araştırmalarda, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması geçerlilik için önemli ölçüttür (Glesne, 2013; Merriam, 2013). Bu sebeple araştırma sonuçları detaylı bir şekilde açıklanmış ve elde edilen metaforlar doğrultusunda derlemeler yapılmıştır. Bulguların işlenmesi ve yorumlanması kavramsal kategorilerin özellikleri dikkate alınarak yapılmıştır.

Güvenirlik için, öncelikle araştırmacı dâhil üç kişi tarafından her aşamada (desen seçimi, soruların oluşturulması, verilerin toplanması ve analiz edilmesi, sonuçların yorumlanması) görüş birliği sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca kavramsal kategorilerin altında metaforların doğru tespit edilip edilmediği ile ilgili uzman görüşü (n=5) alınmıştır. Bu doğrultuda Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde görev yapan üç ve Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde görev yapan iki olmak üzere toplam beş öğretim üyesine liste verilmiştir. Bu listede yer alan kategori ve metaforların düzeni ile ilgili eşleştirme yapmaları istenmiştir. Bu eşleştirmelerin karşılaştırılmaları sonucunda iç güvenilirliğin tespiti açısından görüş birliği sağlandığı görülmüş ve nihai şekli araştırmada kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, ilk olarak araştırmada elde edilen genel bulgulara yer verilmektedir. Daha sonra, on dört kavramsal kategori tanıtılmıştır.

Yapılandırmacı Öğretmen Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlar

Öğretim elemanları, *Yapılandırmacı Öğretmen* kavramına yönelik olarak toplam 94 adet metafor üretmişlerdir. Bu 94 metaforik imgeden, 54'ü her biri farklı birer öğretim elemanı tarafından, 12 tanesinin her biri ise farklı ikişer öğretim elemanları tarafından üretilmiştir. Bu süreç sonunda, *yapılandırmacı öğretmen* kavramıyla ilgili 94 adet metaforik imgeden oluşan bir tablo oluşturulmuştur (Tablo 3).

Bütün öğretim elemanları tarafından ortak olarak ifade edilen ve ilk 10 sırada yer alan metaforlar sırasıyla şunlardır: (1) Rehber 33 (%10,22), (2) Usta 30 (%9,29), (3) Orkestra şefi 22 (%6,81), (4) Yönetmen 16 (%4,95), (5) Mimar 15 (%4,64), (6) Sanatçı 12 (%3,72), (7) Bahçıvan 10 (%3,10), (8) Demokratik lider 10 (%3,10), (9) Aşçı 9 (%2,79), (10) Mühendis 8 (%2,48).

Yapılandırmacı Öğretmene İlişkin Metaforlardan Üretilen Kavramsal Kategoriler

Bu bölümde, ilk olarak *Yapılandırmacı Öğretmen* kavramına ilişkin geliştirilen 14 kavramsal kategori sunulmuştur. Alanyazın tarandığında, yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen:

1. Öğrenci ile eğitim programı arasında aracılık yapan (Açıkgöz, 2003: 65),
2. Açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan, öğrenenle birlikte öğrenen (Demirel, 2008: 22)
3. Yapılandırmacılığı içselleştiren ve öğrenme ortamlarını buna göre düzenleyen (Fer ve Cırık, 2007: 48),

4. Öğrenciyi olduğu gibi kabul edip, fiziksel malzemeleri buna göre düzenleyen ve öğrenci ile işbirliği sağlayan ve öğrenciye tartışma ortamı sunan (Brooks, 1999) birisi olarak rolleri detaylıca anlatılmıştır.

Tablo 3. Yapılandırmacı Öğretmen Kavramına İlişkin 94 Adet Metafor Listesi

Metafor	f	%	Metafor	f	%	Metafor	f	%
1 -Ağaç	1	0,31	34 -Hayalperest	1	0,31	67 -Neyi ne zaman yapması gerektiğini bilen kişi	1	0,31
2 -Öğretim elemanı	5	1,55	35 -Heykeltıraş	3	0,93	68 -Orkestra şefi	22	6,81
3 -Aktör	5	1,55	36 -İçi su dolu sürahi	1	0,31	69 -Oyun hamuru	1	0,31
4 -Akü	4	1,24	37 -İçinde her tür giysin bulduğu dolap	1	0,31	70 -Oyuncakçı	1	0,31
5 -Anne	4	1,24	38 -İlham perisi	1	0,31	71 -Öğrenci	2	0,62
6 -Antrenör	3	0,93	39 -İyi bir sunucu	1	0,31	72 -Pratik zekası yüksek bir birey	1	0,31
7 -Arap saçı	1	0,31	40 -Kalfa	1	0,31	73 -Pusula	6	1,86
8 -Arı	2	0,62	41 -Kalıp	1	0,31	74 -Puzzle'daki son taş ekleyen kişi	1	0,31
9 -Aşçı	9	2,79	42 -Kaptan	5	1,55	75 -Rehber	33	10,22
10 -Atom çekirdeği	1	0,31	43 -Kardelen	1	0,31	76 -Ressam	2	0,62
11 -Ayna	2	0,62	44 -Karıncı	3	0,93	77 -Rüya	1	0,31
12 -Babı aziz	1	0,31	45 -Kâşif	2	0,62	78 -Sanatçı	12	3,72
13 -Bahçıvan	10	3,10	46 -Katalizör	1	0,31	79 -Sporcu	1	0,31
14 -Bakıcı	2	0,62	47 -Koleksiyoner	1	0,31	80 -Supervizör	1	0,31
15 -Borsa	2	0,62	48 -Komedyen	1	0,31	81 -Şaşkın ördek	1	0,31
16 -Bukalemun	2	0,62	49 -Kompozitör	1	0,31	82 -Tahterevalli	1	0,31
17 -Cankurtaran	1	0,31	50 -Kullanım kılavuzu	5	1,55	83 -Taşeron işçi	1	0,31
18 -Cambaz	3	0,93	51 -Kuş	1	0,31	84 -Teknik direktör	1	0,31
19 -Çıracık	6	1,86	52 -Lamba	1	0,31	85 -Tırnakları sökülmüş aslan	1	0,31
20 -Çiftçi	2	0,62	53 -Makinist	1	0,31	86 -Usta	30	9,29
21 -Çobanyıldızı	5	1,55	54 -Marangoz	1	0,31	87 -Vicdanlı müteahhit	1	0,31
22 -Çok amaçlı yapboz	1	0,31	55 -Masalcı	1	0,31	88 -Virtöz	1	0,31
23 -Dede Korkut	1	0,31	56 -Matador	1	0,31	89 -Yağmur	1	0,31
24 -Değirmen	1	0,31	57 -Merdaneli çamaşır makinesi	1	0,31	90 -Yaşam koçu	4	1,24
25 -Demokrasi kılıcı	2	0,62	58 -Merdiven trabzanı	1	0,31	91 -Yönetmen	16	4,95
26 Demokratik lider	10	3,10	59 -Mevlana	2	0,62	92 -Yön tabelası	1	0,31
27 -Deniz	1	0,31	60 -Mihmandar	2	0,62	93 -Yunus Emre	1	0,31
28 -Deniz feneri	6	1,86	61 -Mimar	15	4,64	94 -Zihni sinir	1	0,31
29 -Dost	6	1,86	62 -Mimar Sinan	1	0,31			
30 -Fabrika müdürü	1	0,31	63 -Moda tasarımcısı	4	1,24			
31 -Filmin zavallı karakteri	1	0,31	64 -Moderatör	1	0,31			
32 -Google	1	0,31	65 -Mühendis	8	2,48			
33 -Güneş	3	0,93	66 -Nefis	1	0,31			

Alanyazında yer alan yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin rolleri ve verilerin ortaya koyduğu bilgiler doğrultusunda elde edilen çalışmanın kavramsal kategorileri sentezlenmiştir. Bu kavramsal kategoriler:

Tablo 4. Yapılandırmacı Öğretmene İlişkin On dört Kavramsal Kategori

1. Her yönüyle öğrenciyi yönlendiren öğretmen	2. Sadece kuralları yerine getiren/ Rol yapan öğretmen
3. Farklılıklara ve değerlere dikkat eden adil öğretmen	4. Öğrenenler arasındaki etkileşimi destekleyen öğretmen
5. Öğrenmeye rehberlik yapan öğretmen	6. Analiz, sentez gibi bilişsel basamaklı uygulayan öğretmen
7. Öğretim sürecini tasarlayan öğretmen	8. Bilgiyi aktaran/ Terbiye eden öğretmen
9. Anlamli öğrenmeye ve düşünmeye destek olan öğretmen	10. Tartışma ortamı oluşturan öğretmen
11. Öğrencilerin katılımına fırsat sunan öğretmen	12. Araştırmaya yönlendiren öğretmen
13. Özgün şeyler ortaya çıkartan öğretmen	14. Hazır bilgiyi vermeyen öğretmen

Öğretim elemanlarının *Yapılandırmacı Öğretmen* kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik imgelerin oluşturduğu kategorilerden en çok ‘Her yönüyle öğrenciyi yönlendiren öğretmen (n=62)’ ve ikinci olarak ‘Farklılıklara ve değerlere dikkat eden adil öğretmen (n=47)’ kategorilerine uygun metaforlar üretilmiştir. En az üretilen kategoriler ise ‘Araştırmaya yönlendiren öğretmen (n=6)’ ve ‘Hazır bilgiyi vermeyen öğretmen (n=3)’ olmuştur. Metaforların kategorilere göre dağılımı ise Tablo 4’te gösterilmektedir. Tablo 5’in devamında ise üretilen metaforlara ilişkin kategoriler detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Tablo 5. Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler* n=14	f %	Yapılandırmacı Öğretmen Metaforları	f %
Her yönüyle öğrenciyi yönlendiren öğretmen	62 (%19,20)	Akademisyen 1, Antrenör 2, Aşçı 1, Bahçıvan 2, Cambaz 1, Cankurtaran 1, Çiftçi 1, Çoban yıldızı 2, Deniz feneri 2, Google 1, Güneş 2, Heykeltıraş 1, Kaptan 4, Kaşif 2, Kullanım kılavuzu 1, Matador 1, Merdiven trabzanı 1, Mimar 2, Moderatör 1, Mühendis 2, Orkestra Şefi 3, Öğrenci 1, Pratik zekası yüksek birey 1, Pusula 5, Rehber 9, Sanatçı 1, Süpervizör 1, Teknik Direktör 1, Usta 7, Yönetmen 3	30 (%15,46)
Farklılıklara ve değerlere dikkat eden adil öğretmen	47 (%14,55)	Aktör 1, Anne 2, Aşçı 3, Ayna 1, Bahçıvan 3, Bakıcı 1, Cambaz 1, Dedem Korkut 1, Demokrasi Kılıcı 2, Demokratik Lider 3, Deniz 1, Deniz Feneri 1, Dost 2, Koleksiyoner 1, Mevlana 2, Mimar 1, Moda Tasarımcısı 2, Neyi ne zaman yapması gerektiğini bilen birey 1, Orkestra Şefi 7, Rehber 2, Sanatçı 1, Usta 2, Virtöz 1, Yağmur 1, Yaşam Koçu 1, Yönetmen 1, Yunus Emre 1	27 (%13,92)
Öğrenmeye rehberlik yapan öğretmen	39 (%12,07)	Akü 1, Antrenör 1, Aşçı 1, Babı aziz 1, Bakıcı 1, Çoban yıldızı 2, Demokratik lider 1, Deniz feneri 2, Dost 2, İlham perisi 1, Kaptan 1, Kullanım kılavuzu 2, Makinist 1, Merdaneli çamaşır makinesi 1, Mimar 1, Rehber 14, Sanatçı 2, Usta 1, Yaşam koçu 1, Yön tabelası 1, Yönetmen 1	21 (%10,82)
Öğretim sürecini tasarlayan öğretmen	33 (%10,22)	Akademisyen 1, Aktör 1, Aşçı 1, Bukalemun 1, Çiftçi 1, Demokratik lider 1, Fabrika müdürü 1, Heykeltıraş 1, İçinde her türden dolu dolap 1, Karınca 1, Mimar 4, Moda tasarımcısı 2, Mühendis 3, Oyuncakçı 1, Rehber 2, Taşeron işçi 1, Usta 4, Yaşam koçu 1, Yönetmen 5	19 (%9,79)
Anlamli öğrenmeye ve düşünmeye destek olan öğretmen	28 (%8,67)	Akademisyen 1, Aktör 1, Ayna 1, Bahçıvan 3, Çıracık 1, Dost 1, Karınca 2, Komedyen 1, Kullanım kılavuzu 1, Marangoz 1, Mihmandar 1, Mimar 3, Mühendis 1, Orkestra şefi 1, Puzzledaki son taşı koyan kişi 1, Usta 7, Yaşam koçu 1	17 (%8,76)
Öğrencilerin katılımına fırsat sunan öğretmen	24 (%7,43)	Akü 2, Anne 1, Arı 1, Bahçıvan 1, Borsa 1, Çıracık 1, Çoban yıldızı 1, Demokratik lider 2, İyi bir sunucu 1, Kaşif 1, Kuş 1, Orkestra şefi 2, Rehber 1, Sanatçı 2, Tahterevallı 1, Usta 4, Yönetmen 1	17 (%8,76)
Özgün şeyler ortaya çıkartan öğretmen	24 (%7,43)	Cambaz 1, Deniz feneri 1, Heykeltıraş 1, Mihmandar 1, Mimar 3, Mimar Sinan 1, Mühendis 1, Pusula 1, Rehber 4, Ressam 2, Rüya 1, Sanatçı 3, Usta 2, Vicdanlı müteahhit 1, Zihni sinir 1	15 (%7,73)
Sadece kuralları yerine getiren/ Rol yapan öğretmen	19 (%5,88)	Ağaç 1, Aktör 2, Anne 1, Arap saçı 1, Çıracık 3, Değirmen 1, Filmin zavallı karakteri 1, Hayalperest 1, Kalfâ 1, Kalıp 1, Kardelen 1, Masalcı 1, Oyun hamuru 1, Şaşkın ördek 1, Tırnakları sökülmüş aslan 1, Yönetmen 1	16 (%8,25)

Öğrenenler arasındaki etkileşimi destekleyen öğretmen	18 (%5,57)	Aşçı 3, Çok amaçlı yapboz 1, Demokratik lider 1, Kompozitör 1, Mühendis 1, Orkestra şefi 9, Yönetmen 2	7 (%3,61)
Analiz, sentez gibi bilişsel basamaklı uygulayan öğretmen	7 (52,17)	Akü 1, Arı 1, Borsa 1, Demokratik lider 1, Katalizör 1, Sanatçı 2	6 (%3,09)
Bilgiyi aktaran/ Terbiye eden öğretmen	7 (%2,17)	Demokratik lider 1, Güneş 1, İçi su dolu sürahi 1, Nefis 1, Rehber 1, Usta 2	6 (%3,09)
Tartışma ortamı oluşturan öğretmen	6 (%1,86)	Atom çekirdeği 1, Bahçıvan 1, Bukalemun 1, Lamba 1, Öğrenci 1, Rehber 1	6 (%3,09)
Araştırmaya yönlendiren öğretmen	6 (%1,86)	Akademisyen 2, Dost 1, Mimar 1, Sanatçı 1, Sporcu 1	5 (%2,58)
Hazır bilgiyi vermeyen öğretmen	3 (%0,93)	Kullanım kılavuzu 1, Usta 2	2 (%1,03)

* Kategoriler frekansı en yüksekten en düşüğe doğru sıralanmıştır.

1. Her Yönüyle Öğrenciyi Yönlendiren Öğretmen

Bu kategori 62 öğretim elemanından elde edilen 30 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni keşfetmeye götüren, yol gösteren ve süreçte öğrencilere yardımcı olan bir unsur olarak algılamaktadırlar. Buna göre yapılandırmacı öğretmen; mutlak bilginin kaynağı değil, bilgiye ulaşma yollarını sunan bir yol göstericidir. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A21, A53, A233) düşünceleri örnek verilerek bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri şu şekilde sunulmuştur:

- Yapılandırmacı öğretmen bir yolculukta yeni rotaların belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin:
“Sürekli yenilikler peşindedir ve öğrencisini tanıdıktan, keşfettikten sonra onu kendisini bulması için yönlendirir. Öğretmen, merdivindeki basamaklara korkusuzca çıkmak ve yola devam etmek için bir destektir. Öğrenene öğrenmesi için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmada yol gösterir.[A21, K, YD]”
- Yapılandırmacı öğretmen nereye nasıl gidileceğini konusunda fikir verir. Örneğin:
“Google, yapılacak eylemin ne olduğu nasıl yapılacağı konusunda eşsiz bir rehberlik sunar ama kişinin yapacağı eylemi yerine yapmaz. Öğretmen sayesinde öğrenciler nereye doğru nasıl gidecekleri konusunda fikir edinirler ama asıl işi kendileri yaparlar. Öğretmen gerekirse matador olup, boğayı yönlendirerek hamleleri öğretir. Hangi hareketinde boğanın nasıl tepki vereceğini bilerek onu eğitir.[A233, E, DD]”
- Yapılandırmacı öğretmen sorumludur ancak yapılandırması gereken kişi değildir. Örneğin:
“Belki kendisi tuğla öremez ama tuğlaların nasıl örüleceğine ilişkin yönlendirir. Her şeyden sorumludur, ama yapılandırmayı kendisi yapmaz. Öğretmen, süreçte öğrenciler için bir yardımcıdır. Süreçte yönetici olmaktan ziyade yardımcı bir arkadaş gibidir. Futbolcularına işin inceliklerini ve ipuçlarını vererek onlara yön verir ve futbolcuların işi öğrenmeleri için zaman verir ve onlara kendi başarısını oluşturma imkânı verir.[A53, E, PD]”

2. Farklılıklara ve Değerlere Dikkat Eden Adil Öğretmen

Bu kategori 47 öğretim elemanından elde edilen 27 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları yapılandırmacı öğretmeni, bütün değerlerin farkında olan; farklı kültürlerden gelenlere karşı anlayışlı olan; amacı özgürlük, adalet, hürriyet ve insanla ve doğayla barış doğrultusunda ilkesel hedefler edinmiş bir birey olarak algılamaktadırlar. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A4, A30, A189) düşünceleri örnek verilerek bu kategoriyi oluşturan metaforların temel özellikleri verilmiştir:

- Yapılandırmacı öğretmen tüm değerlerin farkındadır. Örneğin:
“Eğitim gönül işidir. Şartlara göre eğilip bükülmeyi gerektirir. Bütün değerlerin farkındadır. O Türk dünyasında yaşanan acı, tatlı tüm toplumsal olayları, bireysel kahramanlıkları kopuzu eşliğinde halkıma açıklar ve halkının kendi öğrenimini gerçekleştirmesini bekler.[A4, E, YD]”
- Yapılandırmacı öğretmen etnik farklılıklara saygı duyar. Örneğin:

“Nasıl ki deniz içinde hangi türden deniz canlılarının olacağına karar vermeden hepsini kabul eder. Öğretmen de her türlü öğrencinin olmasını zenginlik kabul eder. Farklı öğrencilerin farklı üretimlerinden memnuniyet sunar. Farklı kültürlerden gelenlere karşı anlayışlı olur. Ona baktığınızda kendi içinizdeki farklı dünyaları görürsünüz.[A30, K, YD]”

- c. Yapılandırmacı öğretmen bireysel ihtiyaç ve farklılıkları bilir.

“Yapılandırıcı öğretmen sınırlılıkları belli olan bir çerçevenin içini gelişimsel dönemin gelişimsel özelliklerini bilerek onların gerçekleşmesi için yapacakları yapılandıran ve o çerçevenin içini dolduran kimsedir. Öğrenme sürecinde kendi doğrularını empoze etmeden öğrencisinin ilgi, ihtiyaç ve kabiliyetlerini dikkate alarak ona rehberlik ve kılavuzluk eder. İnsan sevilmek, saygı duyulmayı seven sürekli olarak ilgi odağı olmak isteyen bir varlıktır. Yapılandırmacı öğretmen öğrenciyi merkezine alarak eksiklikleri, kaygıları ve ileride karşılaşacağı alanı ile ilgili sorunlara karşı korunaklı bir sistemde yetiştirir.[A189, K, DD]”

3. Öğrenmeye Rehberlik Yapan Öğretmen

Bu kategori 39 öğretim elemanından elde edilen 21 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni; öğrenciye ışık tutan, rehber olan, öğrencilerin lideri ve kılavuzu şeklinde algılamaktadırlar. Öğrencileri doğru güdüleme, planlama, bilgiye ulaşma yolunda doğru rehberlik yapabilen bir öğretmen, öğrencinin yeni bilgiye ulaşmasında kılavuzluk görevini üstlenmekte ve öğrencilerin var olan bilgilerini harekete geçirecek yeni bilgiler keşfetmesinde aracı olmaktadır. Bu kategoride beyan edilen bir görüş de şöyledir (A42):

“Bilgiyi öğrenci kendisi oluşturur, ama neyi nasıl yapabileceği konusunda öğretmenin desteği, rehberliği gerekir. Öğretmen ipuçları vererek amacı doğrultusunda öğrenmesine yardım eder. İşbirlikli çalışmalar yaptırarak arkadaşlarıyla birlikte de öğrenmesini sağlayabilir, tıpkı bireysel antrenmanlar yapıldığı gibi takım halinde yapılan çalışmalar gibi. Bir sporcu kendi kendisine de bazı çalışmalarını antrenörsüz yapabildiği gibi öğrenci de zaman zaman yanında öğretmen olmadan da çalışmalarını sürdürebilir. Antrenmanlar sadece spor salonunda yapılmadığı gibi yapılandırmacı öğrenmeler de sınıf dışında doğada ya da başka bir mekânda gerçekleşebilir. Sporcu bir davranışı geliştirip antrenöründen daha iyi yapabilir, şampiyon olabilir. Öğrenci de öğretmenden ve başka kaynaklardan yararlanarak daha ilerde bilgi ve beceri kazanabilir. Yapılandırmacılıkta öğretmen ders anlatan değil öğrencilerine kılavuzluk, rehberlik eden kişidir. [A42, K, DD]”

4. Öğretim Sürecini Tasarlayan Öğretmen

Bu kategori 33 öğretim elemanından elde edilen 19 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni, öğrenme ortamını ve öğrenmeye etki edebilecek tüm öğeleri göz önünde bulundurarak en uygun materyalleri sağlayan ve öğrencilerin gelişim düzeyleri ve yeteneklerine göre en doğru yönlendirmeleri yapan birisi olarak algılamaktadırlar. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A81, A123, A192, A299) düşünceleri örnek verilerek bu kategoride yapılandırmacı öğretmene ilişkin beyan edilen bazı görüşler şunlardır:

“Bukelamun, çevreye göre renk değiştiriyorsa yapılandırmacı öğretmen de çevresel özelliklere göre öğretme-öğrenme sürecini planlamalıdır.[A299, K, YD]”

“Ortamı ve öğrenmeye etki edebilecek tüm öğeleri göz önünde bulundurarak en uygun materyalleri sağlamalı ve öğrencilerin gelişim düzeyleri ve yeten eklerine göre en doğru yönlendirmeleri yapmalıdır.[A123, E, A]”

“Eğitiminden sorumlu olduğunuz öğrenciler için ne lazımsa ona uygun materyal, teknik, donanım ve becerileri onlara kazandırmaya çalışır. Standart kalıpları yoktur, öğrenciye uygunluk önemlidir onun için.[A81, E, Ö]”

“Yapılandırmacı eğitime uygun öğrenme deneyimi ortamı, materyali, vb. oluşturur/tasarlar.[A192, K, PD]”

5. Anlamli Öğrenmeye ve Düşünmeye Destek Olan Öğretmen

Bu kategori 28 öğretim elemanından elde edilen 17 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni, bilgiyi nasıl kullanacağını öğreten ve bilginin inşasında anlamlı öğrenmeye yardımcı olan birisi olarak algılamaktadırlar. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A79, A88,

A275) düşünceleri örnek verilerek bu kategoride yapılandırmacı öğretmene ilişkin beyan edilen bazı görüşler verilmiştir:

“Çünkü önceki bilgilerini yeni bilgisiyle bağdaştırabiliyorsa sağlam bir zemin üzerine kurulmuş bir bina nasıl uzun süre ayakta kalıyorsa öğrenmesinin yani bilgilerinin kalıcılığını sağlamıştır.[A79, K, YD]”

“Bütün resmi anlamlı hale getiren o taşın yerine oturmasıdır ve öğretmen bunu sağlamaktadır. Şekillendirmenin ne şekillerde yapılabileceğini öğrenciye aktarır.[A88]”

“Bireyin zihninde bilgiyi inşa etmek kadar bilgiyi kullanılabilir kılmak da önemlidir. Mimarlarda inşaat mühendislerinin yapacağı binaları daha verimli kullanılabilir hale getirirler.[A275, K, YD]”

6. Öğrencilerin Katılımına Fırsat Sunan Öğretmen

Bu kategori 24 öğretim elemanından elde edilen 17 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni: Öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin öğrenmeyi içselleştirebilmesi için öğrencilerin katılımına fırsat sunan bir öğretmen olarak tanımlamışlardır. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A9, A66, A312) düşünceleri örnek verilerek bu kategoride yapılandırmacı öğretmene ilişkin beyan edilen bazı görüşler şunlardır:

“Öğrencinin nereye gideceğini söylemez. Ama yolunu bulmasına yardımcı olur. Öğrenci merkezli eğitim anlayışıdır, öğretmen, öğrenci girişimciliğini destekleyecek ortamlar bilgiye ulaşacak ve zengin deneyimler kazanacak ortamlar hazırlar.[A9, E, YD]”

“İdeal olmayan [kalabalık ve yetersiz imkânları ile] sınıflarda öğrenciyi öğrenmenin merkezine alarak onlara fırsat vermek, öğretmeni tahterevallinin diğer tarafında havada öylece asılı bırakır. İdeal koşullarda ise yapılandırmacı bir öğretmen, içinde çocukların da oynadığı manzara resmi yapan Ressam Bob [Bonus] gibidir.[A66, E, DD]”

“Öğrendiklerini içselleştirmiş bir usta çırağına gerçekten iş imkânı sunar ve ona fırsat verir. Çırağın kendisinin kopyası olmayıp, kendisini de geçecek özgün bir meslek erbabı (birey ya da sanatçı da denilebilir) haline gelmesi için ona yardım eder. Bu öğrenilen işin temel değerlerinin, bilgisinin ve yeterliklerinin öğrenenin kazanmasına yardım etmek işidir. Böyle bir öğretmen olmak da zordur. Çok ciddi biçimde alanında uzmanlık ve sürekli öğrenmeyi gerektirir. Ayrıca insanları anlamak için daimi bir merak gereklidir ki, iletişimi sürekli planlayıp, ölçüp yönlendirebilsin. Okullarda görmesi oldukça zordur böyle öğretmenleri, ama profesyonel mesleklerde daha sık karşılaşılır (doktorlar, avukatlar, hatta zanaatkârlar gerçekten yapılandırmacı öğretmenler olarak karşımıza çıkabilir.)[A312, K, DD]”

7. Özgün Şeyler Ortaya Çıkartan Öğretmen

Bu kategori 24 öğretim elemanından elde edilen 15 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarına göre yapılandırmacı öğretmen öğrencilerin orijinal ve yeni şeyler yapmalarına fırsat verirler. Örneğin (A51, A222, A144, A199):

“Özgün eserlerin ortaya çıkmasında hem kendisi çalışır hem de becerikli ustaları yetiştirir.[A222, K, YD]”

“Öncelikle yaratıcı olması gerekir, klasik yöntemlerden uzak durması gerekir.[A51, E]”

“Öğrencisine elindekileri kullanarak (bilgi ve tecrübe) yeni durumlar karşısında orijinal (kendine özgü) öğrenme ortamları oluşturmasına yardım eder.[A144]”

“Ancak bir sanatkâr elindeki malzemeyi işleyerek hiçbir aklın tahayyül edemeyeceği eserler ortaya çıkarabilir.[A199, K, PD]”

8. Sadece Kuralları Yerine Getiren/ Rol Yapan Öğretmen

Bu kategori 19 öğretim elemanından elde edilen 16 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni sistemin istediği gibi çalışan, sadece öğretmenlik rolünü yerine getiren veya ne yapacağını bilmeyen bir öğretmen olarak algılamaktadırlar. Örneğin (A13, A105, A251, A101):

“İnanmadığı ve gerçek olmadığını bildiği bir rolü oynar. Ne yapacağını bilememektedir.[A13, E, PD]”

“uygulama sahasını bilmeyenlerin aldığı kararlar yüzünden ne yapacağını bilemez durumda olmakla beraber öğrenciye olumsuzluğu açıklayacak olan kendidir.[A101, E, YD]”

“Anlattıkları yaklaşıma uygun olsa da müfredat ve eğitim ortamını yaşatmaya yetmeyebilir. Yaklaşımın kendine yüklediği rolü oynamakla yükümlüdür.[A105, E, DD]”
“Zor bir zeminde, zorlu şartlar altında toplum için gerekli bir öğretim metodunu uygulamaya çalışmaktadır.[A251, E, PD]”

9. Öğrenenler Arasındaki Etkileşimi Destekleyen Öğretmen

Bu kategori 18 öğretim elemanından elde edilen 7 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarına göre yapılandırmacı öğretmen, grubu yöneten, adeta bir grup lideri gibi öğrencilerin birbiri arasında ahenkle çalışmalarına yardımcı olmaktadır. Örneğin (A49, A93, A171):

“Yapılandırmacı öğretmen, yeteneklere göre rol dağılımı yapar, yönetimi ve yönlendirmesiyle bireylerin en üst performanslarında faaliyet göstermelerini ve yeterlikleri oranında bütüne katkıda bulunmalarını sağlar.[A49, K, YD]”

“Orkestrasyonu yapılan bir parçanın doğru, yaratıcı, yenilikçi..vs şekilde performe edilebilmesi için orkestrasındaki tüm enstrümanları ve üzerinde çalışılan parçayı çok iyi tanınması ve onlara fırsat vermesi gerekir.[A93, E, A]”

“Onunla hem tek tek bireyler istenen kıvama ulaştı mı kontrol eder, hem de karıştırarak tüm bireyleri işbirliğine ve iletişime yöneltirsiniz.[A171, E, Ö]”

10. Analiz, Sentez Gibi Bilişsel Basamaklı Uygulayan Öğretmen

Bu kategori 7 öğretim elemanından elde edilen 6 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarına göre yapılandırmacı öğretmen öğrencilerin üst düzey bilişsel basamaklarda öğrenmelerine yardımcı olur. Örneğin (A6, A300):

“Yapılacak iş ne kadar basit gözüksünse gözüksün, çok emek ile analitik bir bakış açısı kazandırılmalıdır.[A300, E, YD]”

“Birçok alandan birçok yöntemden bilgisi ve uygulama becerisine sahiptir. Öğrencileri yaratıcı ve analitik düşündürür.[A6, K, DD]”

11. Bilgiyi Aktaran/ Terbiye Eden Öğretmen

Bu kategori 7 öğretim elemanından elde edilen 6 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni: bilgiyi aktaran ve öğrenciyi terbiye eden bir öğretmen olarak algılamaktadırlar. Örneğin (A27, A59):

“Okumayan insan kendini tekrar eder. Neşsimizi terbiye edip eğittiğimiz gibi bize emanet edilen genç evlatları da eğitmeliyiz.[A27, E, PD]”

“öğretmenin bilgisi su gibi şeffaf ve net olmalıdır. Sürahi gibi dolu olmalıdır yani bilgili olmalı ve bilgisi her yere ulaşmalıdır.[A59, E, DD]”

12. Tartışma Ortamı Oluşturan Öğretmen

Bu kategori 6 öğretim elemanından elde edilen 6 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni: basit sorularla öğrenciyi farklı ve eleştirel düşündüren bir öğretmen olarak algılamaktadırlar. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A145, A186, A247) düşünceleri örnek olarak verilmiştir

“Öğretmen ve öğrenci tartışarak öğrenir.[A145, K, YD]”

“Basit sorularla bir şeye farklı ve eleştirel bakmayı öğretir.[A186, K, YD]”

“Elektronlar gibi öğrencilerde kaos içinde gözüksün ama her öğrenci kendi yolunda ilerler ve tartışır.[A247, E, YD]”

13. Araştırmaya Yönlendiren Öğretmen

Bu kategori 6 öğretim elemanından elde edilen 5 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni: sürekli üreten ve araştırmaya yönelten bir öğrenci olarak algılamaktadırlar. Aşağıda bazı öğretim elemanlarının (A157, A195) düşünceleri örnek olarak verilmiştir:

“Sürekli araştırması ve bilgilerine yenilerini eklemesi gerekir.[A157, E, YD]”

“Eğitim öğretim sürecinde gerekli tüm rollere bürünecek, sürekli üreten ve araştıran bir öğretmen olması gerekir. Bu da sanatçı özelliklerini taşımasını gerektirir. Tiyatro sanatçısı

sadece çeşitli karakterlere bürünmekle kalmaz ayrıca diğer resim, müzik vb. sanat dallarından becerilerin de sergilenmesini gerektirir.[A195, K, DD]”

14. Hazır Bilgiyi Vermeyen Öğretmen

Bu kategori 3 öğretim elemanından elde edilen 2 metafordan oluşturulmuştur. Öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmeni bilgiyi yapılandıran ve öğrencinin keşfetmesine yardımcı bir öğretmen olarak algılamaktadırlar. Örneğin (A5, A99, A111, A167):

“Nasıl ki kullanım kılavuzu herhangi bir ürünün nasıl kullanılacağını kullanıcıya tanımlamaktadır... bilginin sahibi değildir ve o nedenle bilgi akışı yerine bilgiye giden yolları gösteren bir keşiftir.[A5, K, DD]”

“Öğretmen hazır bilgiyi vermez, aksine bu işlemi bildikleri doğrultusunda kontrol eder. Bu sayede öğrenciye bilginin değerli olduğu hissini uyandırır. [A111, K, A]”

“Bilgiye giden yolları aratarak sürece müdahil olur. Bilgileri zincirleme etki yaratarak bir araya getirtir. [A99, K, YD]”

“Bilgiyi aratarak hazıra kondurmaz. Biraz öğrencinin çabalamasına göz yumar ve doğru bilgiye ulaşmasına merdiven dayar. [A167, E, YD]”

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bir programın başarılı olabilmesinde nitelikli bir öğretmene ihtiyaç bulunmaktadır. Bir öğretmenin yapılandırmacılığa dair rollerinin yerine getirilmesi sınıf içinde programın daha başarılı yürütülebilmesine yardımcı olacaktır. Nitekim sorulan sorularla, öğretmenleri yetiştiren öğretim elemanlarından yapılandırmacılığa dair derinlemesine bilgiler alınarak alanyazına katkı sağlaması düşünülmüştür. Dolayısıyla eldeki araştırmayla, öğretim elemanlarının algıladıkları *yapılandırmacı öğretmeni* simgelemek için kullandıkları metaforlar on dört kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu çalışmada öğretim elemanları tarafından en çok kullanılan metaforlar; Rehber, Usta, Orkestra şefi, Yönetmen, Mimar, Sanatçı ve Demokratik lider şeklinde olmuştur.

Yapılandırmacı öğretmene ilişkin oluşturulan metaforlardan üretilen kategorilerden *her yönüyle öğrenciyi yönlendiren öğretmen* boyutunda katılımcılar öğretmeni mutlak bilginin kaynağı değil, bilgiye ulaşma yollarını sunan bir yol gösterici olarak belirtmişlerdir. Ayrıca, süreç içerisinde fark edilen olumsuzluklara karşı müdahalede bulunup süreci devamlı izleyerek sürecin sağlıklı şekilde ilerlediğini savunmuşlardır. Ek olarak, öğrenene öğrenmesi için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmada yönlendirici oldukları da vurgulanmıştır. Cerit (2008) ve Temli ve Durmuş (2014), Kasapoğlu ve Duman'ın (2012) yapmış oldukları çalışmalarda öğretmenin öğrenciye rehberlik ettiği ve öğrenciyi merkeze alarak ilgilendiği belirtilmiştir. Zaten pragmatist felsefeye ve ilerlemeci yaklaşıma dayanan yapılandırmacılığın öğretmene yüklemiş olduğu misyon da öğretmenin öğrenciye rehberlik etmesi şeklindedir.

Sadece kuralları yerine getiren/ Rol yapan öğretmen kategorisinde katılımcılar, *yapılandırmacı öğretmeni* sistemin istediği gibi çalışan, mesai algısı içinde sadece öğretmenlik rolünü yerine getiren veya ne yapacağını bilmeyen bir öğretmen olarak tanımlamışlardır. Ayrıca, yaklaşımın kendine yüklediği rolleri yerine getirip her yıl aynı döngüyü yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular ışığında yapılandırmacı yaklaşımın bu tür roller benimsemediği bilinmektedir (Demirel, 2008). Bu kategorinin üretilmesi, mevcut uygulamada bazı aksaklıkların yaşandığını gösteriyor olabilir. Mevcut sistemin öğretmeni, yapılandırmacı yaklaşıma uygun davranış sergilememesine neden olması öğretmenin niteliğini düşürebilir. Gül (2012), Özer ve Gelen'in (2014) yapmış oldukları çalışmalarla ortak özellik taşıyan bu sonuç, öğretmenlerin ilke ve kurallarına uygun olarak çalıştığı ve buna uygun yaşadığı ile benzerdir.

Farklılıklara ve değerlere dikkat eden adil öğretmen, katılımcılar tarafından bütün değerlerin farkında olan; önyargılardan uzak; farklı kültürlerden gelenlere karşı anlayışlı; amacı özgürlük, adalet, hürriyet ve insanla ve doğayla barış doğrultusunda ilkesel hedefler edinmiş bir birey olarak algılanmaktadır. Öğrenenler arasındaki etkileşimi destekleyen öğretmen, altyapısı sağlam bir topluluğu sistematik bir amaca ulaştırmak için bir araya getiren birisi olduğu belirtilmiştir. Bir anne gibi ayırt etmeden onları sevip ihtiyaçlarını gideren birisi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca yapılandırmacı öğretmenin farklı kültürleri bütünleştiren ve bunu zenginlik sayan, önyargıların azaltılmasına yardımcı olan, fırsat eşitliği sağlayan ve eğitim-öğretim ortamında kullanıldığında bireyin zengin öğrenmesine

yardımcı olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuçlar eğitimin amaçları arasında önyargıları azaltma, eğitim programının içeriğine katkı sunma gibi görevleri bulunduğunu ifade eden Bennett (2001) ve Sleeter ve Grant'ın (1994) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. *Öğrenmeye rehberlik yapan öğretmen* kategorisine ilişkin olarak, öğretim elemanları öğrencileri doğru güdüleme, planlama, bilgiye ulaşma yolunda doğru rehberlik yapabilen bir öğretmenin, yeni bilgiye ulaşılmasında kılavuzluk görevini üstlendiğini ve öğrencilerin var olan bilgilerini harekete geçirerek yeni bilgiler keşfetmesine aracı olduğunu vurgulamışlardır. İhtiyaç olduğunda sürekli yanında olan ve destekleyen bir öğretmen olduğu söylenmiştir.

Bilgiyi aktaran/ Terbiye eden öğretmen kategorisine ilişkin öğretim elemanları, donanımlı, bilgi birikimli ve öğrencileri bir çırak gibi yetiştirip terbiye eden bir öğretmen olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciye bilgisini aşılayarak onların daha donanımlı ve bilgili olmalarına yardımcı oldukları söylenmiştir. Ancak yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin rolü, bilgi vermek değil, öğrencilere bilgiyi inşa etmeleri için fırsatlar yaratmaktır. Görüleceği üzere öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğretmene bilgi aktaran açısıyla bakmaları öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımın süreçte doğru uygulanmadığını veya bilmediklerini gösteriyor olabilir. Mevcut eğitimin öğrencilere bilgi aktarma süreci gibi düzenlendiği düşünülecek olursa bu sürecin hayati öğelerinden biri olan öğretmenin de bilgi kaynağı olarak düşünülmesi şaşırılacak bir durum değildir. Saban (2004), Saban, Koçbeker ve Saban (2007) ve Aydın ve Pehlivan (2010) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin bilgi aktarıcılar olarak algılandığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, bu çalışmada öğretmenlerin bilgiyi aktaran ve terbiye eden birisi olduğunun öğretim elemanları tarafından algılanması sonucuyla paralellik göstermektedir. Bu sonuç öğretmenlerin geçmişte almış oldukları dersler, öğrenim gördükleri okullardaki tecrübeleri bu tür bir sonucun çıkmasına neden olmuş olabilir.

Öğretim sürecini tasarlayan öğretmen kategorisine ilişkin öğretim elemanları, yapılandırmacı öğretmenin, öğrenme ortamını ve öğrenmeye etki edebilecek tüm öğeleri göz önünde bulundurarak en uygun materyalleri sağlayan ve öğrencilerin gelişim düzeyleri ve yeteneklerine göre en doğru yönlendirmeleri yapan birisi olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca öğrenciler için ne lazımsa ona uygun materyal, teknik, donanım ve becerileri onlara kazandırmaya çalışan birisi olarak öğretim ortamının tasarlanması için farklı senaryoları düşünmek ve kurgulamak durumunda olduğu belirtilmiştir. Gürbüz ve Birgin'in (2011) çalışmasında öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini birlikte yönettiği ve buna uygun tasarladığı sonucu bu çalışmayla benzerlik göstermektedir.

Analiz, sentez gibi bilişsel basamaklı uygulayan öğretmen kategorisine ilişkin olarak, öğretim elemanları süreçte bilginin inşası için her öğrenciye yeniden bilginin yapılandırmasına yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, etkinlikler sayesinde gerçek hayata yakın bir şekilde öğrenmeye yardımcı olduğu ve bu süreçte analitik ve eleştirel düşünme becerilerini kullanmalarına katkı sağladığı vurgulanmıştır. *Anlamli öğrenmeye ve düşünmeye destek olan öğretmen* kategorisine ilişkin öğretim elemanları, öğrenirken taşları yerleri yerine koyan, bilginin keşfinde algoritmik adımlara dikkat eden, ön öğrenmelerle yeni öğrenmeleri sentezleyen bir öğretmen olduğunu vurgulamışlardır. Elde edilen bu bilgiler ezberci ve anlamli öğrenme anlayışları arasındaki ayrıma dikkat çeken ve bundan kaynaklanan farklılıkları açıklamak için Bloom taksonomisini kullanan Mayer'in (2002) çalışmasını desteklemektedir. Bilginin anlamlandırılması sürecinde; öğrenciyi uygulamaya, analiz etmeye, değerlendirmeye ve yaratmaya itip kendi deneyimleri yoluyla etkin bir şekilde bilgi yapılandırması sağlanmış olacaktır.

Tartışma ortamı oluşturan öğretmen kategorisi ile ilgili öğretim elemanları, öğrencinin özgürce fikirlerini ifade edebildiği, sınıf tartışmalarında tarafsız davranarak tartışmaları dikkatlice düzenleyen bir öğretmen olarak kavramsallaştırmışlardır. *Öğrencilerin katılımına fırsat sunan öğretmen* kategorisine ilişkin öğretim elemanları, öğretmeni öğrencinin kendi düşüncelerinin farkında olmasına, eski öğrendikleriyle yeni öğrendiklerini birleştirerek yeni fikirler geliştirmesine, yeni fikirlerini savunmasına, tartışmasına ve kendine güven duymasına fırsat veren birisi olarak belirtmişlerdir. Ayrıca yapılandırmacı öğretmenin, öğrencilerin birlikte yaşadığı, etkinliklere grupça katıldığı, yaşamdan zevk aldığı ve birlikte öğrendiği bir ortamın sağlayıcısı olduğunu belirtmişlerdir. Arsal'ın (2013) yaptığı çalışmada da, yapılandırmacı öğretmenin öğrencileri ilk hipotezleriyle çelişiklere neden olan yaşantılar içine soktuğu ve tartışmaya cesaretlendirdiği ifade edilmiştir.

Araştırmaya yönlendiren öğretmen kategorisine ilişkin öğretim elemanları, öğretmeni öğrenciye gerekli doneler vererek bilginin nasıl ve hangi yollarla elde edilebileceğini yönlendiren bir öğretmen olarak ifade etmişlerdir. *Özgün şeyler ortaya çıkartan öğretmen* kategorisine ilişkin öğretim

elemanları, öğretmenin yeni fikir ortamları yaratarak ve öğrencilerin hayal güçlerine ilham veren birisi olarak algılamışlardır. Yapılandırmacı öğretmenin öğrencisine elindekileri kullanarak (bilgi ve tecrübe) yeni durumlar karşısında orijinal (kendine özgü) öğrenme ortamları oluşturmaya yardım ettiğini vurgulamışlardır. *Hazır bilgiyi vermeyen öğretmen* kategorisine ilişkin öğretim elemanları, öğretmenin balığı tutmak yerine balığın nasıl tutulacağını öğreten ve bilgiyi inşa etmeleri için fırsat ve motivasyon sağlayan biri olarak görmüşlerdir. Demiralp ve Kuzu'nun (2012) yapmış olduğu çalışmada yapılandırmacılığa bağlı programların öğretmenin öğrenciyi araştırmaya yönlendirdiğini ifade etmişlerdir.

Genel olarak bulgular değerlendirildiğinde, öğretim elemanlarının ürettikleri metaforik imgeler doğrultusunda yapılandırmacı öğretmene karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Öğretim elemanlarına göre, öğretmen sadece bilgiyi aktarmayla yetinmemeli, aynı zamanda, öğrencilerine yapılandırmacı yaklaşımın getirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırmalıdır. Eldeki araştırmanın yükseköğretim seviyesinde olması önem arz etmekte, çünkü; öğretmen adaylarını yetiştiren öğretim elemanlarının kendi metaforlarını oluşturmalarına fırsat tanınmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, “yapılandırmacı öğretmen” kavramına ilişkin üretilen metaforların her biri öğretmen eğitiminde birer *pedagojik araç* olarak yardımcı olabilir. Pedagojik bilginin öğreticileri olan öğretim elemanlarının kendi düşüncelerinin farkında olmaları, onların öğretmenlik mesleğiyle ilgili yeni bakış açıları kazanmalarına ve bunu öğretmelerine aracı olabilir. Öğretmen eğitiminde kullanılabileceği gerekçesiyle, “yapılandırmacı öğretmen” kavramına ilişkin üretilen metaforlar ve sebepleri pedagojik bir araç olarak kullanılabilir.

Yapılandırmacı öğretmen ile ilgili olarak üretilen metaforlar incelendiğinde öğretim elemanlarının, öğrencilere yol gösteren ve süreci yöneten, öğrencilerin meta-bilişsel öğrenmelerine yardımcı olan, fırsat eşitliği sağlayan ve eğitim-öğretim ortamında kullanıldığında bireyin zengin öğrenmesine yardımcı olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu araştırma yapılandırmacı öğretmen ile ilgili bu türden bir araştırma olmadığı için alanyazında ilk metafor çalışması olarak düşünülebilir. Bu sebeple bu araştırmayı destekleyen veya bulgulara zıt sonuçlar çıkaran araştırmalar ortaya çıkabilir.

Diğer taraftan, araştırmaya daha çok Eğitim Bilimleri Bölümünde görev yapan Yardımcı Doçent Doktorların ilgi gösterdiği görülmüştür. Buna sebep olarak araştırma konusunun ilgilerini çekmeleri, Türkiye eğitim sisteminde öğretmen eğitimi ve sorunları üzerine çalışılması ve bu konuda paydaş olunmak istenmesi, konu hakkında daha çok kendilerini ilgili görmeleri gibi argümanlar olabilir. Ardından ikinci sırada İlköğretim Bölümü öğretim elemanlarının katılım göstermesinin sebebi, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretimin daha çok ilköğretim seviyesinde sahiplenilmesi ve çalışmaların daha çok bu seviyede olması olabilir. Yapılandırmacı yaklaşımın Türkiye’de hali hazırda uygulanıyor olması araştırma konusunu güncel tutmaktadır. Bu konuda tüm öğretim elemanları üzerine düşen görev neyse yardımcı olmak istemektedirler. Ayrıca, eldeki araştırmada doktorasını bitirmiş 223 öğretim elemanının yer alması araştırma bulgularını kuvvetlendirmekte ve sonuçları açısından araştırmanın önemini artırmaktadır. Türkiye’de yapılandırmacı yaklaşıma dair öğretmenin özellikleri yeniden üst gözle incelenmiş ve fikirler paylaşılmıştır.

Eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme sürecinde, öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğretmen yeterliliğine sahip olmaları beklenmektedir. Bu açıdan eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğretmen hakkında oluşturdukları metaforlardan olumsuz olanların düzeltilmesi ve öğretmen yetiştirme programına katkı sağlaması açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Alanyazındaki çalışmalara eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve ilişkili oldukları derslerin etkililiği ve verimlilikleriyle ilgili olarak metaforik imgeleri kullanmaları, bu konu alanı ile ilgili problemlerin çözümüne ve gelişimin gerçekleşmesine önemli katkılar sağlayabilir.

Bu çalışmaya, 71 eğitim fakültesinden öğretim elemanı katılarak gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğretmen olgusuyla ilgili düşüncelerinin daha iyi anlaşılabilmesi için daha çok öğretim elemanlarının görüşlerinin alınmasıyla gerçekleştirilecek yeni çalışmalara da ihtiyaç vardır. Ayrıca, farklı öğretim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite) öğrenim gören öğrencilerin yapılandırmacı öğretmen ile ilgili algılarının da ortaya konulmaya çalışılması faydalı olabilir. Zira öğretmeni sürekli gözlemleyen ve takip eden onlardır. Son olarak, yapılandırmacı öğretmene ilişkin üretilen *‘Sadece kuralları yerine getiren/ Rol yapan öğretmen’* ve *‘Bilgiyi aktaran/ Terbiye eden öğretmen’* kategorileri derinlemesine incelenmeye değer konular olabilir. Eğitim Fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarının öğretmen algılarında,

yapılandırmacı felsefeye aykırı bazı metaforlardan oluşan kategorileri üretmeleri, sistem içinde çalışan öğretmenlerin uygulamaya dönük ciddi eksikliklerinin veya problemlerinin var olduğu söylenebilir. Bu meselede karar alıcıların öğretmen yetiştirmeye ilişkin önerilerinde, bu araştırma ve önceki yapılan çalışmalar aynı hataların tekrar yaşanmaması için rehber olabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (2003). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Alger, C. L. (2009). Secondary teachers' conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 743-751.
- Arsal, Z. (2013). The evaluation of science courses according to constructivist learning environment. *Elementary Education Online*, 12(4), 1016-1031.
- Aydın, İ. S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- Bennett, C. (2001). Genres of Research in Multicultural Education. *Review of Educational Research*, 7(2), 171-217.
- Boydak-Özan, M. ve Demir, C. (2011). Farklı lise türlerine göre öğretmen ve öğrencelerin okul kültürü metaforu algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 106-126.
- Brooks, J. G. (1999). *In search of understanding: The case for constructivist classrooms*. ASCD.
- Cleaver, D. ve Ballantyne, J. (2014). Teachers' views of constructivist theory: A qualitative study illuminating relationships between epistemological understanding and music teaching practice. *International Journal of Music Education*, 32(2), 228-241.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Cobb, P. ve Steffe, L. P. (2011). The constructivist researcher as teacher and model builder. In *A Journey in Mathematics Education Research*. Springer Netherlands. 19-30.
- Çulha-Özbaş, B. (2012). “Sosyal bilgiler öğretmeni olarak, ben kimim?” Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki kimliklerine yönelik görüşlerinin metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Turkish Studies*, 7(2), 821-838.
- Demiralp, D. ve Kuzu, H. (2012). İlköğretim birinci kademe programlarının öğrencilerin yansıtıcı düşüncelerini geliştirmedeki katkısına yönelik öğretmen görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(2), 30-38.
- Demirel, Ö. (2008). Yapılandırmacı eğitim. *Eğitim ve öğretimde çağdaş yaklaşımlar sempozyumu*, İstanbul: Harp Akademileri Basımevi. 22.
- Elmholdt, C. (2003). Metaphors for learning: Cognitive acquisition versus social participation. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 47(2), 115-131.
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme-Kuramdan Uygulamaya*. İstanbul: Morpa Yayınları. 48.
- Gül, G. (2012). Birey toplum eğitim ve öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1). 223-236.
- Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 126-141.
- Gürbüz, R. ve Birgin, O. (2011). Öğrenme ortamına çoklu zekâ kuramını taşıyan iki öğretmen ve iki araştırmacının yolculuğundan yansıyanlar. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2(1). 1-19.
- Hadar, L. (2009). Ideal versus school learning: Analyzing Israeli secondary school students' conceptions of learning. *International Journal of Educational Research*, 48, 1-11.
- Kasapoğlu, K. ve Duban, N. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının yapılandırmacı yaklaşımı uygulamaya yönelik öz yeterlik inançlarını yordayan bir faktör olarak yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumları (Afyonkarahisar İli Örneği). *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2). 85-96.
- Lakoff, G. ve Johnson M. (2005). *Metaforlar hayat anlam ve dil (Çeviren: Gökhan Yavuz Demir)*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Lemke, J. S. (2014). *Experienced teachers' construals of the teacher's role across the historical process* (Unpublished Doctoral dissertation). Long Island University, Cw Post Center.

- Mayer, R. E. (2002). Rote versus meaningful learning. *Theory into Practice*, 41(4), 226-232.
- McComas, W. F. (2014). Constructivist teaching practices. In *The Language of Science Education*. p.23.
- Merriam, S.B. (2013). *Qualitative Research: Nitel Araştırma* (Çev. Ed.: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Orlich, D., Harder, R., Callahan, R., Trevisan, M., & Brown, A. (2012). *Teaching strategies: A guide to effective instruction*. Cengage Learning.
- Özdemir, S. ve Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(2), 295-322.
- Özer, B. ve Gelen, İ. (2014). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi/Having general adequacy of teaching profession evaluation of the views of teacher candidates and teachers about their. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9). 39-55.
- Quale, A. (2002). The role of metaphor in scientific epistemology: A constructivist perspective and consequences for science education. *Science and Education*, 11, 443-457.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research ve evaluation methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2010). Prospective teachers’ metaphorical conceptualizations of learner. *Teaching and Teacher Education*, 26(2), 290-305.
- Saban, A., Koçbeker-Eid, B. N. ve Saban, A. (2006). “An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis”. *Educational Sciences: Theory ve Practice*, 6(2), 509-522.
- Saban, A., Koçbeker-Eid, B. N. ve Saban, A. (2007). Prospective teachers’ conceptions of teaching and learning revealed through metaphor analysis. *Learning and Instruction*, 17, 123-139.
- Saban, A., Koçbeker-Eid, B. N. ve Saban, A. (2014). Maratonda yarışmak ya da gizemli bir yere yolculuk yapmak: sınıf öğretmeni adaylarının tecrübe ettikleri ve ideallerindeki öğrenme algıları. *Educational Sciences: Theory ve Practice*, 14(3), 995-1030.
- Sleeter, C., & Grant, C. (1994). *Making Choices For Multicultural Education: Five Approaches to Race, Class, And Gender*. New York, NY: Macmillan Press.
- Şahin, Ş. ve Baturay, M. H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 177-192.
- TDK (2014). *Büyük Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_btsvearama=kelimeveguid=TD adresinden indirilmiştir. Erişim: 24.12.2014.
- Temli Durmuş, Y. (2014). 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin oluşturmacı yaklaşıma yönelik görüşleri. *E-International Journal of Educational Research*, 5(1). 20-41.
- Töremen, F. ve Döş, İ. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin müfettişlik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(4), 1973-2012.
- Uiba, K., Kikas, E., & Tropp, K. (2011). Instructional approaches: Differences between kindergarten and primary school teachers. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 41(1), 91-111.
- Yalçın, M. ve Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(2), 229-256.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.